

SERVICEKONTORET

Anders Barke
Informationschef
tel: 0251-804 56
fax: 0251-804 79
e-post: anders.barke@alvdalen.se

Alla ungdomar får 6 000 om de pratar älvdalska

Alla ungdomar i Älvdalen som slutar klass nio nästa år och framåt i tiden och pratar älvdalska får 6 000 kronor. Även de som slutar trean och sexan får belöningar om de dalskar, som man säger i Älvdalen.

Älvdalens Besparingsskog finansierar detta språkstipendium och vill med överskottet från sitt skogsbruk stödja det unika språket i Älvdalen som är mycket allvarligt hotat och riskerar att dö ut.

Det var föreningen Ulum Dalska, som sedan snart 25 år arbetat för det unika lilla språkets överlevnad, som föreslog Besparingsskogen att lägga en del av sitt stora överskott till detta stipendium. Förslaget föll i god jord hos Jordägarnämnden, som är den instans inom Besparingsskogen som ska fördela överskottet från skogsbruket på 55 000 hektar till bland annat ”bygdens bästa”.

Med tanke på att Besparingsskogen under 2009 delar ut sammanlagt 57 miljoner kronor till delägarna och till olika projekt i bygden är det inte några stora summor det rör sig om för denna för bygden så viktiga institution.

För det älvdalska språkets fortlevnad kommer stipendiet förhoppningsvis att ha en mycket stor betydelse.

- Vi i Ulum Dalska, föreningen för älvdalskans bevarande, kan inte nog betona hur tacksamma och glada vi är för det stöd vi nu får från Besparingen i Älvdalen, säger föreningens ordförande Gösta Larsson efter beslutet.

- Vi tror att dessa stipendier kan stimulera användningen av älvdalskan, att föräldrar, mor- och farföräldrar med flera blir ännu mer noga med att tala älvdalska med barnen och att barnen får en ”morot” att prata älvdalska. Vi tror också att intresset för älvdalskan ökar i skolan och förskolan.

- Föreningen Ulum Dalska fyller 25 år nästa år och det här blir den bästa present föreningen kan få, säger en mycket glad Gösta Larsson.

Roland Back, ordförande i Jordägarnämnden är lika positiv till det nya stipendiet:

– Med detta stipendium vill vi främja språkets överlevnad och hoppas att det ska användas mer. Det är ett rikt språk, speciellt vad det gäller att beskriva naturen.

Hans-Peter Olsson, förvaltare på Besparingsskogen, är också positiv.

– Att besparingsskogen med föreningen Ulum Dalskas medverkan kan vara med och stödja bevarandet av det Älvdalska språket genom att införa stipendium till ungdomar som visar en ambition att lära och utveckla sitt kunnande känns som en helt riktig ”investering” i vår hembygd, säger han.

Totalt slutar omkring 60 elever klass nio nästa år. Om 25 procent av dem kvalificerar sig för stipendiet kommer det att

Datum
2008-12-15

kosta Besparingskogen 90 000 kronor. De kommande 15 åren slutar mellan 39 och 60 elever nian varje år.

Stipendierna ska sökas i januari och delas ut vid skolavslutningen i juni.

Fakta om Älvdalens Besparingskogs språkstipendium Ulum Dalska

Ska delas ut till alla barn som aktivt pratar älvdalska då de slutar klass 3, klass 6 och klass 9.

De elever som slutar klass 3 får ett fint diplom och en blomma av föreningen Ulum Dalska.

De elever som slutar klass 6 får ett diplom och 500 kronor av Besparingskogen.

De elever som slutar klass 9 får 6 000 kronor av Besparingskogen.

Stipendierna ska delas ut vid skolavslutningen i Älvdalens kyrka för att riktigt lyfta fram det viktiga och fina i att prata älvdalska.

Det här måste eleverna göra för att få stipendiet.

I klass 3 måste eleven ha ett intyg från klassläraren om att han/hon verkligen använder sig av och pratar älvdalska så fort chansen ges.

I klass 6 måste eleven ha intyg från lärare, föräldrar och tre andra vuxna om att man aktivt pratar älvdalska med andra som pratar älvdalska.

I klass 9 måste eleven ha samma intyg som i klass 6. Dessutom ska han/hon prata älvdalska med representanter för stipendienämnd som ”examen”. Som en frivillig, men meriterande del ska eleven också skriva en kortare berättelse på älvdalska.

Fakta om Älvdalens Besparingskog

Bildades 1888 då en tredjedel av kronans mark avsattes som gemensamhetsskog för den fattiga befolkningen i Älvdalens socken. Varje jordägare fick del i Besparingsskogen proportionellt efter hur mycket mark han/hon ägde.

Överskottet av skogsbruket på Besparingsskogen ska återgå till delägarna i form av bidrag för skogsbruk i de privata skogarna samt till bygdens bästa.

Besparingsskogen äger 55 000 hektar skog samt del i tre kraftverk i Österdalälven och har en kapitalförvaltning som omsluter 100 miljoner kronor.

Besparingsskogen sysselsätter ett 100-tal personer i form av direkta anställningar och indirekt genom att entreprenörer får jobb med olika projekt.

2009 delar Besparingskogen ut sammanlagt 57 miljoner kronor av sitt överskott till bygden.

*Cirka 24 miljoner av dem går till delägarna för skogsbruksåtgärder i de egna skogarna som röjning, plantering, plantor, landskapsvård och mycket annat som de alltså får gratis.

*10 miljoner kronor skänks till Älvdalens kommuns planerade nya skola i Älvdalens kyrkby.

*4,5 miljoner går till jordbruket. Jordbrukarna får bidrag till bland annat kalkning, djurbidrag, veterinärkostnader, byggnader.

*5,5 miljoner går till projekt i byarna som slogbodar, bystugor och annat.

*3,3 miljoner går till projekt "Frivilligt markbyte" där Besparingen bekostar en frivillig "omarrondering" i socknen.

*300 000 går till driften av Elfdalens Hembygdsförening och samlingslokalen Lokalen i Kyrkbyn.

*0,5 miljoner går till enskilda som reparerar sina gamla, kulturellt värdefulla timmerhus i fäbodarna och byarna.

Bland mycket annat får delägarna och deras familjer också gratis jägareexamen, styrelserna i byasamfälligheterna får gratis utbildning i föreningsteknik, entreprenörerna får betalt för att gå på kurs och ta "grönt kort".

*Besparingskogen delar varje år ut bidrag till enskilda duktiga idrottare och idrottsföreningar.

*Nu har man beslutat att inrätta Besparingskogens språkstipendium Ulum Dalska som ger alla barn som aktivt pratar älvdalska 6 000 kronor då de slutar klass 9, 500 kronor då de slutar klass 6 och diplom då de slutar klass 3.

Datum
2008-12-15

Fakta om Ulum Dalska

Föreningen bildades 1984 av en skara entusiaster som ville rädda det unika språket i älvdalen, som varit hotat länge.

Ulum Dalska betyder ”Vi ska prata älvdalska” eller ”Låt oss prata älvdalska”.

Föreningen har omkring 1200 medlemmar i dag.

Ulum Dalska har medverkat och medverkar till att ge ut litteratur, både översättningar, egna böcker, ordböcker och grammatiker, anordnar kurser, medverkat i arrangerandet av två vetenskapliga konferenser. Föreningen anordnar regelbundet Glåmåkwellder (Konversationskvällar) och varje sommar Kweðåkwellder (sångkvällar) med kända artister som sjunger och pratar älvdalska, bland andra Lena Willemark, Stefan Nykvist (aktuell i dansbandet Larz Kristerz i tv-programmet Dansbandskampen i SVT), Verf Lena Egardt (som gjorde den första musikalen på älvdalska : Oðerwais.. Man ordnar också bland annat sagoläsning för barn på älvdalska.

Föreningen arbetar också tillsammans med forskare och andra för att få språket erkänt som ett minoritets- eller landsdelsspråk i Sverige och får i detta uppbackning av

Datum
2008-12-15

Europarådet, som anser att Sverige bör undersöka detta ordentligt, något som Sverige hittills inte gjort.

Fakta om språket älvdalska

Älvdalska tillhör samma språkfamilj som svenska, norska, danska och isländska, men skiljer sig från svenska så mycket att det är omöjligt för en svensktalande att förstå.

Språket innehåller mängder av diftonger och till och med triftonger (tre vokaler som uttalas tillsammans). Det innehåller också nasalerade vokaler, som försvann ur isländskan före 1200-talet och har en avancerad grammatik, som liknar tyskans med nominativ, ackusativ och dativ. Alla substantiv är antingen ”han”, ”hon” eller ”det”. ”Den” är en form som inte finns i älvdalskan.

Några ord på älvdalska:

Kripp = barn

Döpa = hälla

Kulla = flicka

Kelingg = gift kvinna, maka

Kall = man

Tunggel = måne

Brinde = älg

Rakke = hund

Datum
2008-12-15

Masse = katt

Maus = mus

Aus = hus

Ais = is

Aisikkel = istapp

Kontaktpersoner:

Ordföranden i föreningen Ulum Dalska: Gösta Larsson, tel
0250 - 712 06.

Ordförande i Jordägarnämnden, Älvdalens Besparingskog:
Roland Back Tel 070 - 630 69 14

Förvaltaren på Älvdalens Besparingskog: Hans-Peter Olsson
Tel 0251- 106 95